

No. 49912*

Multilateral

The Istanbul Agreement on the Parliamentary Assembly of Turkic Speaking Countries. Istanbul, 21 November 2008

Entry into force: *21 November 2008 by signature, in accordance with article 13*

Authentic texts: *Azerbaijani, Kazakh, Kyrgyz and Turkish*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Turkey, 2 July 2012*

Note: *See also annex A, No. 49912.*

* *No UNTS volume number has yet been determined for this record. The Text(s) reproduced below, if attached, are the authentic texts of the agreement /action attachment as submitted for registration and publication to the Secretariat. For ease of reference they were sequentially paginated. Translations, if attached, are not final and are provided for information only.*

Multilatéral

Accord d'Istanbul relatif à l'Assemblée parlementaire des États de langues turques. Istanbul, 21 novembre 2008

Entrée en vigueur : *21 novembre 2008 par signature, conformément à l'article 13*

Textes authentiques : *azerbaïdjanais, kazakh, kirghiz et turc*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Turquie, 2 juillet 2012*

Note : *Voir aussi annexe A, No. 49912.*

* *Numéro de volume RTNU n'a pas encore été établie pour ce dossier. Les textes reproduits ci-dessous, s'ils sont disponibles, sont les textes authentiques de l'accord/pièce jointe d'action tel que soumises pour l'enregistrement et publication au Secrétariat. Pour référence, ils ont été présentés sous forme de la pagination consécutive. Les traductions, s'ils sont inclus, ne sont pas en form finale et sont fournies uniquement à titre d'information.*

Participant	Definitive signature		
Azerbaijan	21 Nov	2008	s
Kazakhstan	21 Nov	2008	s
Kyrgyzstan	21 Nov	2008	s
Turkey	21 Nov	2008	s

Note: The texts of the declarations and reservations are published after the list of Parties
-- Les textes des déclarations et réserves sont reproduits après la liste des Parties.

Participant	Signature définitive		
Azerbaïdjan	21 nov	2008	s
Kazakhstan	21 nov	2008	s
Kirghizistan	21 nov	2008	s
Turquie	21 nov	2008	s

[AZERBAIJANI TEXT – TEXTE AZERBAİDJANAIS]

**TÜRKDİLLİ ÖLKƏLƏRİN
PARLAMENT ASSAMBLEYASI
(TÜRKPA) HAQQINDA
İSTANBUL SAZİŞİ**

TÜRKDİLLİ ÖLKƏLƏRİN PARLAMENT ASSAMBLEYASI (TÜRKPA) HAQQINDA İSTANBUL SAZIŞI

Türkdilli ölkələrin parlamentləri (bundan sonra “Tərəflər” adlandırılacaqdır) tarix, mədəniyyət və dil ümumiliyinə əsaslanaraq milli qanunvericiliklərin yaxınlaşdırılması və parlamentlərarası əməkdaşlığa dair digər məsələlərdə qarşılıqlı fəaliyyətin daha da sıxlaşdırılması məqsədilə aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Maddə 1

Tərəflər parlamentlərarası əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi və möhkəmləndirilməsi məqsədi ilə məşvərətçi qurum kimi Türkdilli ölkələrin Parlament Assambleyasını (bundan sonra “Assambleya” adlandırılacaqdır) təsis edirlər.

Maddə 2

Assambleya:

- parlamentlərarası əməkdaşlığı inkişaf etdirir;
- Tərəf ölkələrin qanunvericiliklərinin, o cümlədən mədəni irsin və tarix, incəsənət, ədəbiyyat və digər sahələrdə türkdilli ölkələr üçün ümumi əhəmiyyət kəsb edən dəyərlərin qorunması və gələcək nəsillərə ötürülməsinə yönəlmiş qanunvericiliklərinin yaxınlaşdırılması üzrə tövsiyələr qəbul edir;
- siyasi, sosial-iqtisadi, mədəni və humanitar məsələləri müzakirə edir;
- Tərəflər arasında hüquqi və digər xarakterli məlumat mübadiləsini həyata keçirir;
- zərurət olduqda parlament üzvləri və parlament aparatlarının əməkdaşlarından işçi və digər qruplar təşkil edir;
- parlament üzvləri və parlament aparatı əməkdaşlarının qarşılıqlı səfərlərinin təşkilinə yardım edir;
- Assambleyanın işinin rəqlamentini və onun fəaliyyətini müəyyən edən digər sənədləri, emblem və rəmzlərini qəbul edir.

Maddə 3

Assambleya plenar iclasda müzakirə olunan məsələlər üzrə konsensus əsasında qərarlar qəbul edir.

Assambleya öz qərarlarını aşağıdakı aktlar formasında qəbul edir:

- bəyanatlar;
- müraciətlər;

tövsiyələr.

Maddə 4

Assambleya Tərəflərin nümayəndə heyətlərindən ibarətdir.
Parlament nümayəndə heyətinin tərkibinə Tərəf parlamentin 7 üzvü daxildir.
Parlament nümayəndə heyətlərinə müvafiq parlamentlərin rəhbərləri başçılıq edirlər.
Hər bir Tərəf Assambleyada bərabər hüquqlara və bir səsə malikdir.

Maddə 5

Assambleyanın fəaliyyətinin əlaqələndirilməsini Tərəflərin parlament rəhbərlərindən ibarət olan Assambleya Şurası həyata keçirir.
Assambleya Şurası Tərəflər üçün onlar arasında əməkdaşlığın inkişafının ümumi, səmərəli yollarını və perspektivlərini müəyyən edir, Assambleyanın məqsəd və vəzifələrinin həyata keçirilməsinə yönəlmiş qərarlar qəbul edir. Şura müzakirə olunan məsələlər üzrə konsensus əsasında qərar qəbul edir.

Maddə 6

Assambleyanın inzibati orqanı onun daimi fəaliyyətini təmin edən Katiblikdir.
Katibliyin fəaliyyət və strukturu Assambleya Şurası tərəfindən təsdiq olunan Katiblik haqqında Əsasnamə ilə müəyyən olunur.

Maddə 7

Assambleyanın növbəti plenar iclasları və Assambleya Şurasının iclasları ildə bir dəfədən az olmayaraq əlifba sırası ilə Tərəflərin dövlətlərinin ərazisində keçirilir. İclasın keçirildiyi ölkə iclasa sədrlik edir.
Assambleya və Assambleya Şurasının növbədənəkənar iclasları Tərəflərdən birinin təklifi ilə bütün Tərəflərin razılığı əsasında çağırılır.
Assambleya və Assambleya Şurasının iclasının keçirildiyi ölkə onun təşkilati xərclərini öz üzərinə götürür.
Nümayəndə heyətinin Assambleya və Assambleya Şurasının iclaslarında iştirakı ilə bağlı xərcləri hər bir Tərəf öz üzərinə götürür.

Maddə 8

Assambleyanın işçi dilləri Tərəflərin dövlət dilləridir.

Maddə 9

Beynəlxalq parlament təşkilatlarının və bu Sazişin iştirakçısı olmayan digər ölkələrin milli parlamentlərinin nümayəndələri Assambleya Şurasının qərarı əsasında Assambleyanın iclaslarında müşahidəçi qismində iştirak edə bilərlər.

Maddə 10

Digər türkdilli ölkələrin parlamentləri bütün Tərəflərə yazılı bildiriş təqdim etməklə bu Sazişə qoşula bilərlər. Saziş qoşulan parlamentə münasibətdə bütün Tərəflərin yazılı razılığının alındığı andan qüvvəyə minir.

Maddə 11

Bu Saziş qeyri-müəyyən müddətə bağlanılır. Tərəflərdən hər biri bu Sazişdə iştirakdan imtina edə bilər. Həmin Tərəf üçün Saziş onun digər iştirakçılarının müvafiq yazılı bildirişi aldığı andan altı ay keçdikdən sonra qüvvəsini itirir.

Maddə 12

Tərəflər bu Sazişə qarşılıqlı razılıq əsasında və ayrıca protokolla rəsmiləşdirilən dəyişikliklər və əlavələr edə bilərlər. Bu cür protokol Sazişin ayrılmaz tərkib hissəsidir.

Maddə 13

Bu Saziş Tərəflərin onu imzaladığı andan qüvvəyə minir.

Maddə 14

Bu Saziş dörd əsl nüsxədə, Azərbaycan, qazax, qırğız və türk dillərində tərtib edilmiş və 21 noyabr 2008-ci il tarixində İstanbul şəhərində imzalanmışdır. Bütün dillərdəki mətnlər Tərəflər üçün eyni hüquqi qüvvəyə malikdir.

Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisi adından
Oqtay Əsədov

Qazaxıstan Respublikası
Parlamentini adından
Muhambet Kopeyev

Qırğızıstan Respublikası
Joqorku Keneşi adından
Aytibay Taqayev

Türkiyə
Böyük Millət Məclisi adından
Köksal Toptan

[KAZAKH TEXT – TEXTE KAZAKH]

**ТҮРК ТИЛДҮҮ ӨЛКӨЛӨРДҮН
ПАРЛАМЕНТТИК
АССАМБЛЕЯСЫ ЖӨНҮНДӨ
СТАМБУЛ МАКУЛДАШУУСУ**

**ТҮРК ТИЛДҮҮ ӨЛКӨЛӨРДҮН ПАРЛАМЕНТТИК
АССАМБЛЕЯСЫ ЖӨНҮНДӨ
СТАМБУЛ МАКУЛДАШУУСУ**

Түрк тилдүү өлкөлөрдүн парламенттери (мындан ары – «Тараптар» деп аталат) тарыхый, маданий жана тилдердин жалпылыгына таянып, парламенттик ишине тиешелүү улуттук мыйзамдарды жана башка маселелерди жакындаштырууда тыгыз өз ара аракеттенүү максатында төмөндөгүдөй макулдашууга келишти:

1-берене

Тараптар парламенттер аралык кызматташтыкты өнүктүрүү жана чыңдоо максатында түрк тилдүү өлкөлөрдүн консультативдик органы катары Парламенттик Ассамблеяны (мындан ары - Ассамблея деп аталат) түзүшөт.

2-берене

Ассамблея:

- парламенттер аралык кызматташтыкты өнүктүрөт;
- Тараптардын мыйзамдарын, анын ичинде түрк тилдүү өлкөлөр үчүн жалпы мааниси бар маданий мурастын жана тарыхтын, искусствонун, адабияттын жана башка тармактардын баалуулуктарын сактоого жана келечек муундарга өткөрүп берүүгө багытталган мыйзамдарды жакындаштыруу боюнча сунуштарды кабыл алат;
- саясий, социалдык-экономикалык, маданий жана гуманитардык маселелерди талкуулайт;
- Тараптар ортосунда укуктук жана башка мүнөздөгү маалыматтарды алмашууну жүзөгө ашырат;
- зарыл болгон учурда парламенттердин мүчөлөрүнүн жана парламенттердин аппараттарынын кызматкерлеринин ичинен жумушчу жана башка топторду түзөт;
- парламенттердин мүчөлөрүнүн жана парламенттердин аппараттарынын кызматкерлеринин өз ара визиттерин уюштурууга көмөк көрсөтөт;

- Ассамблеянын ишин, эмблемасын жана символдорун аныктоочу жана башка документтер боюнча регламент кабыл алат.

3-берене

Ассамблея пленардык жыйналышта талкуулануучу маселелер боюнча консенсустук негизде чечимдерди кабыл алат.

Ассамблея өзүнүн чечимин төмөнкү актылар түрүндө кабыл алат:

арыздар;

кайрылуулар;

сунуштар.

4-берене

Ассамблея Тараптардын делегацияларынан турат.

Парламенттик делегациянын курамына Тараптардын Парламенттеринин 7 мүчөсү кирет.

Парламенттик делегацияларды тиешелүү парламенттердин жетекчилери жетектешет.

Ар бир Тарап Ассамблеяда тең укукка жана бир добушка ээ.

5-берене

Ассамблеянын ишин координациялоону Тараптардын парламенттеринин жетекчилеринен турган Ассамблеянын Кеңеши жүзөгө ашырат.

Ассамблея Кеңеши Тараптардын ортосундагы кызматташтыкты өнүктүрүүнү жана анын келечеги үчүн жалпы, натыйжалуу жолдорду аныктайт, Ассамблеянын максаттарын жана милдеттерин аткарууга багытталган чечимдерди кабыл алат. Кеңеш талкуулануучу маселелер боюнча консенсустун негизинде чечим кабыл алат.

6-берене

Ассамблеянын туруктуу ишин камсыз кылган административдик орган Катчылык болуп саналат.

Катчылыктын иши жана түзүмү Ассамблея Кеңеши тарабынан бекитилген Катчылык жөнүндө Жобо менен аныкталат.

7-берене

Ассамблеянын жана Ассамблея Кеңешинин кезексиз жыйналыштарынын чакырылышы Тараптардын биринин сунушу жана Тараптардын бардыгынын жактыруусу боюнча төрагалык кылуучу өлкөнүн парламенти тарабынан жүзөгө ашырылат.

Ассамблеянын жана Ассамблея Кеңешинин жыйналышын өткөрүп жаткан өлкө аларды уюштуруу боюнча чыгымдарды өзүнө алат.

Ассамблеянын жана Ассамблея Кеңешинин жыйналыштарына делегацияларды катыштыруу боюнча чыгымдарды ар бир Тарап өзү жабат.

8-берене

Тараптардын мамлекеттик тили Ассамблеянын жумушчу тили болуп саналат.

9-берене

Бул Макулдашуунун катышуучусу болуп саналбаган эл аралык парламенттик уюмдардын жана башка өлкөлөрдүн улуттук парламенттеринин өкүлдөрү Ассамблея Кеңешинин чечими боюнча Ассамблеянын жыйналыштарына байкоочу катары катыша алышат.

10-берене

Башка түрк тилдүү өлкөлөрдүн парламенттери бул Макулдашууга бардык Тараптарды жазуу жүзүндө кабарландыруу жолу менен кошула алышат. Кошула турган парламенттер үчүн Макулдашуу бардык тараптардын жазуу жүзүндөгү макулдугу алынган учурдан тартып күчүнө кирет.

11-берене

Ушул Макулдашуу белгисиз мөөнөткө түзүлдү. Тараптардын ар бири ушул Макулдашууга катышуудан баш тарта алышат. Бул Тараптар үчүн Макулдашуу алты ай өткөндөн кийин Макулдашуунун башка катышуучулары тарабынан жазуу жүзүндөгү билдирүү алынган учурдан тартып күчүн жоготот.

12-берене

Тараптар өз ара Макулдашуу жана өзүнчө протокол түзүү жолу аркылуу ушул Макулдашууга өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизе алышат. Бул Макулдашуунун ажырагыс бир бөлүгү протокол болуп саналат.

13-берене

Ушул Макулдашуу ага Тараптар кол койгон учурдан тартып күчүнө кирет.

14-берене

Макулдашуу азербайжан, казак, кыргыз жана түрк тилдериндеги төрт нускада түзүлдү жана 2008-жылдын 21-ноябрында Стамбул шаарында кол коюлду. Бардык тилдердеги тексттер Тараптар үчүн бирдей күчкө ээ.

**Азербайжан Республикасынын
Республикасынын
Милли Межлиси үчүн
Октай АСАДОВ**

**Казакстан Парламенти үчүн
Мухамбет КОПЕЕВ**

**Кыргыз Республикасынын
Жогорку Кеңеши үчүн
Айтибай ТАГАЕВ**

**Түркиянын Улуу Улуттук
Чогулушу үчүн
Коксал ТОПТАН**

[KYRGYZ TEXT – TEXTE KIRGHIZ]

**ТҮРКІТІЛДЕС ЕЛДЕРДІҢ
ПАРЛАМЕНТТІК АССАМБЛЕЯСЫ
(ТҮРКПА) ТУРАЛЫ**

СТАМБҰЛ КЕЛІСІМІ

ТҮРКІТІЛДЕС ЕЛДЕРДІҢ ПАРЛАМЕНТТІК АССАМБЛЕЯСЫ (ТҮРКПА) ТУРАЛЫ СТАМБҰЛ КЕЛІСІМІ

Түркітілдес елдердің парламенттері (бұдан әрі «Тараптар» деп аталады), тарихи, мәдени және тіл ортақтығына сүйене отырып, ұлттық заңнамаларды жақындастыруда және парламентаралық қызметке қатысты басқа да мәселелерде өзара неғұрлым тығыз қарым-қатынас жасау мақсатында төмендегі жайлар бойынша келісімге келді:

1-бап

Тараптар парламентаралық ынтымақтастықты дамыту және нығайту мақсатында кеңесші орган ретінде Түркітілдес Елдердің Парламенттік Ассамблеясын (бұдан былай «Ассамблея» деп аталады) құрады.

2-бап

Ассамблея:

- парламентаралық ынтымақтастықты дамытады;
- Тараптардың ұлттық заңнамаларын, соның ішінде, түркітілдес елдердің ортақ тарих, өнер, әдебиет және басқа да салалардағы мұралары мен құндылықтарын сақтауға және оны келешек ұрпақтар игілігіне қалдыруға бағытталған ұлттық заңнамаларын жақындастыру жөнінде ұсынымдар қабылдайды;
- саяси, әлеуметтік-экономикалық, мәдени және гуманитарлық мәселелерді қарап, талқылайды;
- Тараптар арасында құқықтық және басқа да сипаттағы ақпарат алмасуды жүзеге асырады;
- қажет болған жағдайда парламент мүшелері мен парламенттер аппараттары қызметкерлерінен тұратын жұмыс топтарын құрады;
- парламент мүшелері мен парламенттер аппараттары қызметкерлерінің өзара сапарларын ұйымдастыруда қолғабыс көрсетеді;
- Ассамблея жұмысы регламентін және оның қызмет аясын белгілейтін өзге де құжаттарды, эмблемасы мен рәміздерін қабылдайды.

3-бап

Талқыланатын мәселелер бойынша Ассамблея пленарлық отырыстарда өзара келісім негізінде шешімдер қабылдайды.

Ассамблея өз шешімдерін төмендегідей нысанлаула қабыллайды:

ТҮРКІТІЛДЕС ЕЛДЕРДІҢ ПАРЛАМЕНТТІК АССАМБЛЕЯСЫ

мәлімдеме;

үндеу;

ұсыным.

4-бап

Ассамблея Тараптардың делегацияларынан құралады.

Әр парламенттік делегацияның құрамына 7 депутат кіреді.

Парламенттердің делегацияларын Тараптардың басшылары басқарады.

Әр Тараптар Ассамблеяда тең құқықтарға және бір дауыс құқығына.

5-бап

Ассамблея қызметін үйлестіруді Тараптар басшыларынан тұратын Ассамблея Кеңесі жүзеге асырады.

Ассамблея Кеңесі Тараптар арасындағы ынтымақтастықты ортақ, тиімді бағытта дамыту жолдарын және перспективаларын айқындайды, Ассамблеяның мақсаттары мен міндеттерін орындауға бағытталған шешімдер қабылдайды. Кеңес талқыланған мәселелер бойынша Тараптар ортақ келісім негізінде шешім қабылдайды.

6-бап

Ассамблеяның тұрақты қызметін қамтамасыз ететін әкімшілік органы Хатшылық болып табылады.

Хатшылықтың қызметі мен құрылымы Ассамблея Кеңесі бекітетін Хатшылық туралы ережеде айқындалады.

7-бап

Ассамблеяның кезекті пленарлық отырыстары мен Ассамблея Кеңесінің отырыстары, жылына кемінде бір рет, Тараптар мемлекеттері аумағында әліпби ретімен өткізіледі. Отырысты өткізуші ел оған төрағалық етеді.

Ассамблея мен Ассамблея Кеңесінің кезектен тыс отырыстарын шақыруды Тараптардың бірінің ұсынысы бойынша басқа Тараптардың мақұлдауынан кейін төрағалық етуші ел парламенті жүзеге асырады.

ТҮРКІТІЛДЕС ЕЛДЕРДІҢ ПАРЛАМЕНТТІК АССАМБЛЕЯСЫ

Ассамблея мен Ассамблея Кеңесінің отырыстарын өткізуші ел, оларды ұйымдастыру жұмыстарына қатысты барлық шығындарды көтереді.

Ассамблея мен Ассамблея Кеңесіне Тараптар делегацияларының қатысу шығындарын әрбір Тарап өзі көтереді.

8-бап

Ассамблеяның жұмыс жүргізу тілдері Тараптардың мемлекеттік тілдері болып табылады.

9-бап

Ассамблея Кеңесі мүшелерінің келісімімен халықаралық парламенттік ұйымдардың және осы Келісімге қосылмаған басқа елдердің ұлттық парламенттерінің өкілдері Ассамблея отырыстарына шақырыла және байқаушы ретінде қатыса алады.

10-бап

Түркітілдес өзге де елдердің парламенттері барлық Тараптарды жазбаша түрде хабардар ету арқылы осы Келісімге қосыла алады. Қосылушы парламент үшін Келісім барлық Тараптардың жазбаша түрдегі келісімдерін алған сәттен бастап күшіне енеді.

11-бап

Осы Келісім белгіленбеген мерзімге жасалды. Тараптардың әрқайсысы осы Келісімнен бас тарта алады. Бұл Тарап үшін Келісім басқа Тараптар жазбаша түрде хабарлама алған күннен бастап алты ай мерзім өткеннен кейін өз күшін жояды.

12-бап

Тараптар өзара келісім бойынша осы Келісімге жеке хаттама жасау арқылы өзгерістер мен толықтырулар енгізе алады. Хаттама осы Келісімнің ажырамас бөлігі болып табылады.

13-бап

Осы Келісім Тараптар қол қойған сәттен бастап күшіне енеді.

ТҮРКІТІЛДЕС ЕЛДЕРДІҢ ПАРЛАМЕНТТІК АССАМБЛЕЯСЫ

14-бап

Осы Келісім қазақ, әзірбайжан, қырғыз және түрік тілдерінде төрт дағ етіп жасалып, оған 2008 жылғы 21 қарашада Стамбұл қаласында қол қойылды Барлық тілдегі мәтіндердің Тараптар үшін бірдей күші бар.

**Қазақстан Республикасының
Парламенті үшін
Мұхамбет КӨПЕЕВ**

**Әзірбайжан Республикасының
Милли Меджлисі үшін
Октай АСАДОВ**

**Қырғыз Республикасының
Жогорку Кеңеші үшін
Айтибай ТАГАЕВ**

**Түркия Ұлы Ұлттық Мәжілісі
үшін
Көксал ТОПТАН**

**«ТҮРКІТІЛДЕС ЕЛДЕР ПАРЛАМЕНТТІК АССАМБЛЕЯСЫ
ТУРАЛЫ» СТАМБҰЛ КЕЛІСІМНЕ ӨЗГЕРІСТЕР МЕН
ТОЛЫҚТЫРУЛАР ЕНГІЗУ ТУРАЛЫ»
ХАТТАМА**

Өзірбайжан, Қазақстан, Қырғыз және Түркия Республикалары парламенттерінің басшылары 2008 жылғы 21 қарашада қол қойған «Түркітілдес елдер Парламенттік Ассамблеясы туралы» Стамбұл Келісімінің (бұдан әрі - Келісім) 12 бабына сәйкес Келісімнің келесі баптарына өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

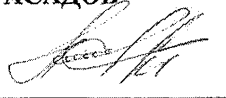
1. 4-баптың екінші абзацындағы «7» саны «9» санымен ауыстырылсын;

2. 5-баптың бірінші абзацы келесі редакцияда жазылсын «Ассамблея қызметін үйлестіруді Тараптардың (парламент палаталарының) басшыларынан тұратын Ассамблея Кеңесі жүзеге асырады.»;

3. 8-баптағы «Тараптардың мемлекеттік тілдері» деген сөздерден кейін «және ағылшын тілі» деген сөздермен толықтырылсын.

Өзірбайжан, қазақ, қырғыз, түрік және ағылшын тілдерінде бес дана етіп жасалып, оған 2011 жылғы 27 сәуірде Астана қаласында қол қойылды. Барлық тілдегі мәтіндердің Тараптар үшін бірдей күші бар.

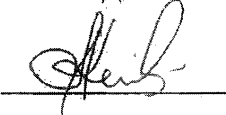
**Өзірбайжан Республикасының
Милли Меджлисі атынан
Октай АСАДОВ**

**Қазақстан Республикасының
Парламенті атынан
Орал МҰХАМЕДЖАНОВ**

**Қырғыз Республикасының
Жогорку Кеңеші атынан
Ахматбек КЕЛДИБЕКОВ**

**Түркия Республикасының
Ұлы Ұлттық Мәжілісі атынан
Мехмет Али ШАХИН**

[TURKISH TEXT – TEXTE TURC]

**TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER
PARLAMENTER ASAMBLESİ
(TÜRKPA)**

İSTANBUL ANLAŞMASI

İSTANBUL ANLAŞMASI

Türk Dili Konuşan Ülkelerin Parlamentoları (bundan sonra “Taraflar” olarak adlandırılacaktır) aralarındaki tarih, kültür ve dil birliğine dayanarak ulusal mevzuatların yakınlaştırılması ve diğer parlamentolararası faaliyetler konularında en sıkı işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla aşağıdaki konular üzerinde mutabakata varmışlardır:

Madde 1.

Taraflar, parlamentolararası işbirliğini geliştirmek ve genişletmek amacıyla Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi’ni (bundan sonra Asamble olarak adlandırılacaktır) bir danışma organı olarak tesis eder.

Madde 2.

Asamble:

- Parlamentolararası işbirliğini geliştirir;
- Türk Dili Konuşan Ülkelerin kültürel mirasının ve tarih, sanat, edebiyat ve diğer alanlardaki ortak değerlerinin korunması ve gelecek nesillere aktarılması konusu da dahil olmak üzere ulusal mevzuatların yakınlaştırılması konusunda tavsiye kararları alır;
- Siyasi, sosyo-ekonomik, kültürel ve insani konuları müzakere eder;
- Taraflar arasında hukuki ve diğer konularda bilgi alışverişinde bulunur;
- Gerekli olduğu takdirde milletvekilleri ile parlamento görevlilerinden oluşan çalışma grupları kurar;
- Tarafların milletvekilleri ve parlamento görevlilerinin karşılıklı ziyaretlerinin gerçekleştirilmesinde işbirliği sağlar;
- Asambelenin çalışma kurallarını ve faaliyetlerini belirleyen diğer düzenleyici belgeleri, kendi logosu ve simgelerini kabul eder.

Madde 3.

Asamble, Genel Kurul toplantılarında müzakere ettiği konular hakkında oybirliği esasına göre karar alır.

Asamble kararlarını aşağıdaki biçimlerde alır:

Bildiri,

Çağrı,

Tavsiye.

Madde 4.

Parlamento delegasyonlarına Tarafların yöneticileri (Meclis Başkanı veya görevlendireceği Başkanvekili) başkanlık eder.
Her bir Taraf Asamble’de eşit haklara ve bir oy hakkına sahiptir.

Madde 5.

Asamble’nin faaliyetlerini Tarafların Parlamento yöneticilerinden (Meclis Başkanı veya görevlendireceği Başkanvekili) oluşan Konsey koordine eder. Asamble Konseyi Taraflar için ortak, etkin gelişme yollarını ve aralarındaki işbirliği perspektiflerini belirler, Asambelenin amaç ve görevlerinin yerine getirilmesine yönelik kararlar alır. Konsey müzakere ettiği konularda oybirliği esasına göre karar alır.

Madde 6.

Sekretarya, Asambelenin daimi çalışma organı işlevini yerine getirir. Sekretarya’nın yapısı ve faaliyetleri Asamble Konseyi tarafından onaylanan Sekretarya Yönetmeliğince belirlenir.

Madde 7.

Asamble olağan Genel Kurul toplantıları ve Asamble Konseyinin toplantıları yılda bir defadan az olmamak kaydıyla, alfabetik sırayla bu Anlaşmaya taraf ülkelerde yapılır. Ev sahibi ülke Asamble toplantılarına Başkanlık yapar. Olağanüstü Asamble ve Konsey toplantıları çağrısı, Taraflardan birinin teklifi ve diğerlerinin onayı üzerine Başkanlığı yürüten ülke parlamentosu tarafından yapılır. Ev sahibi ülke Asamble ve Konsey toplantılarının organizasyonu ile ilgili tüm masrafları üstlenir. Her parlamento delegasyonu, Asamble çalışma toplantılarına katılım ile ilgili masrafları üstlenir.

Madde 8.

Tarafların devlet dilleri Asambelenin çalışma dilleridir.

Madde 9

İşbu Anlaşmaya katılmayan uluslararası parlamenter örgütler ve diğer ülkelerin ulusal Parlamentolarının Temsilcileri Konsey üyelerinin rızasıyla Asamble toplantılarına gözlemci olarak davet edilebilir ve katılabilirler.

Madde 10.

Diğer Türk Dili Konuşan Ülke Parlamentoları Tarafların tümüne yazılı bildirim yapılması yoluyla işbu Anlaşmaya katılabilir. Bu Anlaşma katılımcı Parlamento için yazılı katılım bildirimiminin tüm Taraflarca alınmasından itibaren

Madde 11.

İşbu Anlaşma süresiz olarak imzalanmıştır. Taraflardan her biri işbu Anlaşmadan çekilebilir. Ayrılan Taraf için Anlaşma, yazılı ayrılma bildirimının diğer Taraflarca alındığı tarihten itibaren altı aylık sürenin bitimiyle sona ermiş olur.

Madde 12.

Taraflar, karşılıklı mutabakat üzerine ve özel bir protokol düzenlemek yoluyla İşbu Anlaşma'ya değişiklik ve ilaveler yapabilirler. Bu protokol Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasıdır.

Madde 13

İşbu Anlaşma, Taraflarca imzalandığı andan itibaren yürürlüğe girer.

Madde 14

Anlaşma her biri Azerice, Kazakça, Kırgızca ve Türkçe olarak dört nüsha hazırlanmış ve 21 Kasım 2008 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır. Bütün dillerdeki metinler eşit hukuki geçerliliğe sahiptir.

Azerbaycan Cumhuriyeti
Milli Meclisi adına
Oktay ASADOV

Kazakistan Cumhuriyeti
Parlamentosu adına
Muhambet KOPEYEV

Kırgızistan Cumhuriyeti
Jogorku Keneşi adına
Aytibay TAGAYEV

Türkiye Büyük
Millet Meclisi adına
Köksal TOPTAN

[TRANSLATION – TRADUCTION]

**THE ISTANBUL AGREEMENT
ON THE PARLIAMENTARY
ASSEMBLY OF
TURKIC-SPEAKING COUNTRIES**

**THE ISTANBUL AGREEMENT
ON THE PARLIAMENTARY ASSEMBLY OF
TURKIC-SPEAKING COUNTRIES**

Parliaments of the Turkic-speaking countries (hereinafter referred to as "Parties") leaning on historical, cultural and a linguistic community, with a view of the closest interaction in rapprochement of national legislations and other questions, concerning inter-parliamentary activity, have come to the following agreement:

Article 1

The parties establish the Parliamentary Assembly of Turkic-speaking Countries (hereinafter referred to as "Assembly") as an advisory body in order to develop and strengthen inter-parliamentary cooperation.

Article 2

Assembly:

- Develops inter-parliamentary cooperation;**
- Accepts recommendations on approximation of legislations of the Parties, including legislation on preservation and transfer to the future generations of cultural heritage and values of history, art, literature and other areas which are of importance for Turkic countries;**
- Discusses political, social and economic, cultural and humanitarian questions;**
- Carries out exchange of the information of legal and other character among the Parties;**
- If necessary, creates working and other groups from members of parliaments and parliaments' staff;**
- Assists in the organization of mutual visits of members of parliaments and parliaments' staff;**
- Accepts regulations of work of Assembly and other documents determining its activity, an emblem and symbols.**

Article 3

On discussed issues, the Assembly adopts decisions at plenary sessions on the basis of consensus.

The assembly adopts the decisions in the form of the following documents:

Declarations;

References;

Recommendations.

Article 4

The assembly consists of delegations of the Parties.
Parliamentary delegation consists of 7 members of Parliament of the Participant-Party.
Parliamentary delegations are headed by heads of corresponding parliaments.
Each Party in Assembly possesses the equal rights and has one voice.

Article 5

Coordination of the activity of the Assembly is carried out by the Council of Assembly consisting of heads of parliaments of the Parties.

The Council of Assembly defines the general and effective ways and prospects of development of cooperation among the Parties, adopts the decisions on performance of the aims and duties of the Assembly. On discussed issues, the Council adopts decisions on the basis of consensus.

Article 6

The administrative body of the Assembly is Secretariat which provides its permanent activity.

The activity and structure of the Secretariat are determined by Regulations on the Secretariat approved by the Council of Assembly.

Article 7

The ordinary plenary sessions of the Assembly and sessions of the Council of Assembly are held not less than once a year on territories of the Parties in alphabetical order. The country where the session takes place presides over the session.

Extraordinary meetings of the Assembly and the Council of assembly are convened due to proposal of any Party and consent of all Parties.

The country holding sessions of the Assembly and the Council of Assembly reimburses organizational expenses.

Each Party covers expenses of its delegation's participation in sessions of the Assembly and the Council of Assembly.

Article 8

State languages of the Parties are Assembly's working languages.

Article 9

Representatives of the international parliamentary organizations and national parliaments of other countries which are not participants of this Agreement can participate in sessions of the Assembly as observers subject to the decision of the Council of Assembly.

Article 10

Parliaments of other Turkic-speaking countries can join the present Agreement by the notice in writing to all Parties. For joining parliament the Agreement comes into force from the moment of written approval by all Parties.

Article 11

The present Agreement is concluded *sine die*. Any Party can refuse participation in the present Agreement. For this Party, the Agreement loses force after six months from the moment of acceptance by other participants of the Agreement of the notice in writing.

Article 12

The parties can make changes and amendments to the present Agreement by a mutual consent and by drawing up the separate protocol. Such protocol is an integral part of this Agreement.

Article 13

The present Agreement comes into force from the moment of its signing by the Parties.

Article 14

The agreement is made in four copies in the Azerbaijani, Kazakh, Kyrgyz and Turkish languages and signed on November 21st, 2008 in the city of Istanbul. Texts in all languages are equally authentic for the Parties.

**In the name of Milli Medjlis
of the Azerbaijan Republic
Ogtay Asadov**

**In the name of Parliament
of the Kazakhstan Republic
Muhambet Kopayev**

**In the name of Jogorku Keneshi
of the Kirghiz Republic**

**In the name of Great National Meeting
of the Turkey Koksal Toptan**